

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsepjemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pe pošli prejemam:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6,50 — h
mesec 2,20 — h
V upravništvu prejemam:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — h
mesec 1,70 — h
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 226.

V Ljubljani, v sredo 2. oktobra 1901.

Letnik XXIX.

Barbarstvo v Trstu.

Iz Trsta se poroča o činu grozovite surovosti proti Slovincem. Vedeli smo, da so tržaški Italijani, na čelu jim znani židje, marsičesa zmožni, a včerajšnji škandal v občinskem svetu presega vse, kar se je go-dilo doslej. Zgodilo se je pa tako, kakor poroča »Edinost«:

Dr. Rybář je začetkom seje povzel besede zaradi obnašanja občinskega sveta ob smrti škofa Šterka ter je rekel:

»Jako čudno se mi vidi, da se nam ni ničesar sporočilo o sklepu mestne delegacije glede udeležbe pri pogrebu pokojnega škofa Šterka. Ne vem, da-li se to ni zgodilo, ker se gospôda sramujejo svojega sklepa, ali iz kakega drugega vzroka. Ker se je pa že vse meščanstvo bavilo s tem sklepom mestne delegacije, bodi dovoljeno tudi nam, mestnim svetovalcem, da izrečemo svoje mnenje o tem.

Pokojni škof je prosil v svoji oporoki vse svoje vernike odpuščenja, ako je komu kaj žalega zakrivil. Te prošnje pa niso uslišali gospodje, ki sestavljajo mestno delegacijo. Oni niso hoteli odpustiti in so s tem svojim postopanjem dokazali, da njih Bog ni naš Bog, ni Bog odpuščenja in ljubezni, temveč Bog Izra-elceev, Bog jeze in osvete.

Govori se pač, da so oni štirje židi, ki sede v delegaciji, glasovali za to, da naj bi se udeležili pogreba, in da je samo šest krščanskih členov delegacije glasovalo za vzdržanje.

Sicer pa ne smete misliti, da smo tako najivni, da ne bi vedeli, da ne bi se bil nobeden ud »progressa« ali pokojne »demokratike« upal protiviti, ako bi pravi vladarji v občini (židje! Op. ur.) v resnici hoteli, da bi se bila občina udeležila pogreba.

Župan opozori govornika, naj bo objektiven.

Svet. dr. Rybář mu odgovori na to, da ne more vzeti stvari drugače, nego so jo vzeli njegovi nasprotniki v mestnem svetu, ter nadaljuje:

„Seveda ne mislim govoriti o postopanju gospoda župana, ker je, kakor vedno, tudi v tem slučaju pokazal svojo plemenitost. Sicer pa ni niti možno razumeti, kak namen je imela ta, več nego otročja demonstracija. Ako je bila ista naperjena proti pokojnemu škofu, mora priznati vsakdo, da za truplo pokojnega škofa ta demonstracija ni imela nobenega učinka; ako je pa bila ta demonstracija naperjena proti nam, zastopnikom slovenske narodnosti, morem vas zagotoviti, da niste mogli v ta namen izbrati bolj nesrečne prilike, nego je bila ta; ker v vsem kulturnem svetu se spoštujejo mrtvi in pred veličanstvom smrti neha vsako sovraštvo. V tej dvorani so se spominjali že pokojniki, ki so bili odločni pristaši vaše stranke, ali mi nismo nikoli odrekli tributa, ki jim je pristojal. Seveda, mi smo barbari in nismo se dospeli do one stopinje olike, na kateri se nahajate vi. Ako ste že hoteli pokazati svoje sovraštvo tudi preko groba, morali bi bili ostati doma, ne da bi vam bilo potrebno storiti kakega sklepa, kakor to delate tudi v dne 18. avgusta in 4. oktobra! Ali seveda, to se razume, proti gotovim osebam nimate poguma, da bi javno prirejali demonstracije...“

Ob tej gorki ali zasluženih lekciji je nastal pravi vihar, ki se je pripravljaval že ves čas med Ribařevim govorom. Galerija in laški svetovalci so tekmovali med seboj, kdo da se bolj izkaže v podlosti in surovosti. — Okoli dr. Rybářa, ki je stal mirno na svojem mestu, ne mené se za divjanje, zbrali so se laški svetovalci, ki so ga ob-sipavali z žaljenji in mu žugali s pestmi. Najbolj so se izkazali v tem pobalinskem činu svet. Zanetti, Cumar, Banelli in Zanolla.

Dvorana je bila bolj podobna kaki menažeriji, nego zbornici.

Svet. Rascovich je predlagal, naj se dr. Rybář izključi iz zbornice: „Ali naj gre ven on, ali pa pojdemo mi!“ Rybář se s tem ni dal prav nič motiti in je ostal mirno na svojem mestu, na kar so vsi laški sve-

tovalci zapustili dvorano. Cele pol ure so rabili potem slavni potomci nekdanjih Rimljanov, predno so se odločili, kaj jim je storiti na Rybářev govor.

In po polurnem posvetovanju so storili najslabši sklep, ki je bil sploh mogoč: sklenili so poslati v boj starega obnemoglega žida Mojzesa Luzzatta. Ta predpotopni žid, ki je s častno besedo in pod prisego trdil nekaj, kar sta pri sodnji ovrgli dve klasični priči, ki je pri sodnji izjavil sam, da je telesno in duševno obnemogel, ta pravi tip obnemogle in propadajoče laške stranke bil je izbran, da pojde v ogenj proti dru. Rybářu.

Ko so se laški svetovalci privlekli zopet v dvorano, vstal je ta Mojzes Luzzatto, ter je izjavil, da si dosedaj še nikdo v zbornici ni upal dvigniti tako visoko »zastave antisemitizma« in je pozval dra. Rybářa, naj prekliče, kar je govoril.

Dr. Rybář je rekel na to:

„Čudim se, da so se mogle moje besede razumeti napačno, ko nisem vendar žalil nikogar. Reklo se je, da sem denunciral; no dobro, povejte mi, v čem sem denunciral, da se mi bo mogoče opravičiti. Sicer je pa absurdno, da me hočete prisiliti, naj demontiram — dejstva...“ Tu se je dvignil svet. Zanetti in je od dr. Rybářa na surov način zahteval, da prekliče vse, kar je rekel.

Dr. Rybář je izjavil, da ne prekliče niti pičice, na kar so se okoli njega hipoma zbrali junaki pesti in nasilstva: slavni Zanetti, Cumar, Bernardino, Ravasini, Zanolla, Bratos, Banelli in drugi ter skušali s silo iztirati dr. Rybářa iz dvorane. Dr. Rybář, kateremu je priskočil na pomoč tudi svet. Vatovec, se je branil najodločnejše, a slednjič so njega in Vatovca pogumni laški »junaki« (nad 30 jih je bilo) z brahijalno silo iztirali iz dvorane ob divjaškem kriku zbesnele galerije. In s tem je bil zopet dovršen en velekulturni čin laške gospode.

Tako poročilo iz Trsta.

Ta sramotni čin, ki jasno kaže, kam je

že prišlo tržaško italijanstvo pod vodstvom židovstva, mora s studom in gnevom napolniti vsakega človeka, ki ima le še količkaj čuta za pravičnost v sebi. Torej slovenski zastopnik niti svojega mnenja ne sme več povedati? Kje se dopušča v kaki kulturni državi, da se z argumenti pesti in surove sile odločuje politično vprašanje?

Ves slovenski narod je nečuvno žaljen in protestira proti temu tržaškemu škandalu! Mi kličemo vladi, da naj brani slovenske zastopnike proti nasilstvu onih, ki se glede dinastičnega čuvstva in glede zvestobe do države ni izdaleka ne morejo meriti s slovenskimi državljani.

Osebnost varstvo svojih zastopnikov — to je najmanj, kar zahtevamo, in to nam mora dati država!

Učiteljstvo.

Liberalci vseh narodov se kaj radi izigravajo kot edini prijatelji učiteljstva ter pri tem udrihajo po katoliški cerkvi, kot da bi ona hotela zatreti vse učiteljstvo. A to delajo le toliko časa, dokler se da učiteljstvo izrabljati v njih strankarske namene. Najhujše padejo po učitelju, ki se predrzne biti drugega mnenja, kakor so liberalni voditelji.

Na Moravskem živi neki nadučitelj, ki še ni nobenemu voiku vode skalil, dasi že 30 let podučuje mladino. Mož ponižnega imena Schwaammel je postal naenkrat glasovit. Strahovite reči pišejo o njem liberalni časopisi. Z ostudno zlobo mu predbacivajo najgrše stvari. Njegovi stanovski tovariši ga napadajo, mu krajejo čast, sumničijo njegovo rodbinsko življenje, očitajo mu celo, da je podkupljen, in zaničljivo zahtevajo, naj gre v penzijo!

Kaj je naredil ubogi mož? Nič drugega, kakor da je na katoliškem shodu v Olomucu rekel: »Mladina se mora vzgajati v katoliškem in domoljubnem duhu«. To je dovolj da se je zagnala vanj vsa liberalna in nemškonaacionalna časnikarska jata.

Enako se godi drugim učiteljem, ki se predrznejo biti boljšega in pametnejšega miš-

LISTEK.

Krvna osveta.

(Prosto prevel G. M.)

Med visoko, skalovito gorovje na skrajnem koncu krševite Dalmacije zajeda Jadransko morje v suho zemljo bokeljski zatok. Deli se v štiri jezerom podobne manjše zatone, katere spajajo ozki predori. Med temi je risanski zaton podolgast, od vseh strani okrožen od nebotičnih, sivih, golih, apnenih planin. V podnožju na ozki ravni obali leži mestece Risan. Silne, gole kakor zid navpične belosive stene, kakor bi gorovje izrastlo iz morja, se dvigajo okoli Risana ter zakrivajo vse severno obzorje.

Ob robu grebenaste strmine nad mestom vodi strmo napeta skalnata steza do sosednih selišč. Tu obstane mala krivoška družba. Hudo je pritiskala popoldanska vročina, še huje je kuhala odžarnica od razbe-ljenega pečevja. Dospevši za visoko skalnato štrlino, poležejo možki vsi osupljeni v borno senco na golo kamenje, skrbno prislonivši dolgocevrne risanice ob skalnato steno. Žene so raztovarjale suhorebre osliče, možje so je pa malomarno gledali.

Družba ni delala prijetnega utisa, pač pa je bila živo slikovita. Temnorjavo ogo-

rele žene so oblečene v bele volnene suknje do gležnjev, na nogah imajo pisano prevezane opanke, na glavi baret z ovojem, oranjo-črne kite jim padajo po tilniku na hrbet. Pod široko-gubnimi suknjami lesté živobojni jopiči, na katerih bingljajo svitli, kovinski okraski. Oprava je bila nekako praznična, ker prišle so bile na semenj, kar se le redkoma zgodi. Donesle so svoje berne poljske pridelke, katere so zamenjale za vino, blago in druge hišne potrebščine. Možje in dečki so bili oblečeni v višnjeve halje iz debelega sukna, spodaj tesno oprijemne, čarobno pretkane, do ledij segajoče jopiče, v črnih pasovih, z medenino okrašenih, zataknjene ostrobrušene jatagane in s srebrnom izdelane samokrese, na obrutih glavah ovoje.

Žene porazdele male turšične kruhe in luk, katere družba hlastno vzame in slastno povživa; najstarejša pa odveže vinski meh ter nataka tesnovratne buče s črnorudečim vinom, katere takoj krožijo od ust do ust. Kmalo se vsi prijetno udobrovoljijo, neprestano grglja trpko, močno vino po grlih in razvežejo se od težavnega strmega pota prisušeni jeziki.

»Zapoj nam kako pesen, stara!« veli z grčavim glasom sloki, koščeni mož z osivelimi brkami, kateremu je že stopila vinska

rudečica v ostrozačrtani obraz. »Jedno okroglo pesmico!« zatrdi starki ter jej ponudi bučo. Stara ga krepko potegne, marljivo zadržne vinski meh ter sede med družbo. Nekoliko časa si zamišljeno otira z rokavom od vina zarudele ustnice ter začne potem zategnjeno peti:

»Grozdič luka spod zelenja,
Vince moči grla žejna;
V lopi tri ženske sedijo,
Čase veselo cedijo.
Luk, luk, luk! Luk, luk, luk!«

»Prva zastor je zapila,
Druga prstan zlat zgubila,
Tretja pije iz bokala,
Moža svojga je prodala.
Luk, luk, luk! Luk, luk, luk!«

»Luk, luk luk!« ponavlja stari z raskavo vriskajočim glasom, »dokler ga je še v mehu kaj!« Kar je še bilo v buči, potoči po grlu. Potem uzame iz zganene volnene odeje v onih krajih navadno tamburico ter jame brenkaje popevati tožno zategujoč o krasoti gora, o sovragih, ki so bili premagani neštevilokrat v teh divjih skalovinah v teku več kakor tisoč let, o slavi in junških činih očetov in praočetov.

S tihim navdušenjem so ga slušali dečki, ob nogah mu ležeči, in ko globoko vzdihne ter konča, ga prosijo, naj jim kaj pove o svojih vojnih činih.

Zadovoljno jim prikimajo, se dvigne ter stopi z njimi do roba prepada. Globoko doli

je ležalo mestece Risan še v solnčnem svitu, višnjevo zeleno se je svetil zaton Morinj in zadaj se je zlato vijoličasto lestel del tivatskega zatona, obdan okoli in okoli s skalnatimi gorami. Še dalje v ozadju je bliščalo odprto morje v rožnozarnih oblakih in dolgih škrlatastovišnjevih progah, zgublja se v modrosinje mračenje, v nasprotni strani so pa že plahutale po skalnatih slopih in raztrganih grapah Krivošije lahke sence. Dolgo je zrl stari na pokrajino, potem je kazal s črno okajeno lulo pred seboj v drage in votline, sedaj sem, sedaj tje ter pripovedoval molče slušajoči mladini, kako je pred leti vsa dežela pograbila za orožje, da se bori za stare običaje in pravice, in kako so se vspenjali cesarski po strminah. Pokazal jim je, kje so pokale puške, opisoval, kako so se borili z največjo srditostjo za vsako ped zemlje, dokler niso onemogli bratje v gorah proti premoči ter so morali poseči po zadnjem pomočku, po kamenju, katerega je bilo tu gori, na robu prepada na stotine nakopičenega; in ko so cesarski hujše in hujše pritiskali, je frčalo kamenje v dol smrt in pogubo s sabo drveč. Povedal jim je nadalje, da je takih kamnenih plazov ob robu prepada še dandanes skrivoma nakopičenih, tako, da je večjemu prav lahko sprožiti jih s prav priprostim orodjem. (Daljepr.)

ljenja, kakor oni, ki tulijo za Wolfom „Los von Rom“. Kako ostudno so liberalni učiteljski listi napadali Moserja, predsednika krščanskega učiteljskega društva, kako so obrekovali vaako zborovanje svojih krščanskih tovarišev!

Vedno se piše v učiteljskih listih, da se mora učitelj pred vsem potegovati vedno za ugled svojega stanu. Dobro, a kako izpolnjujejo to načelo oni, ki s tako nečloveškim sovraštvom osebno napadajo svoje stanovske tovariše?

Tudi pri nas so med učiteljstvo vrgli frazo o „klerikalizmu“ in katoliško cerkev obrekovali kot sovražnico šolstva in učiteljstva. Posebno katoliško - narodna stranka je morala prenašati taka očitanja. Liberalno stranko so hvalili kot edino zaščitnico, prijateljico in rešnico učiteljstva.

A kako je v resnici? Liberalni učitelji, pogledajte le na dejanja! Pri volitvah so vas liberalci rabili za agitatorje. Zato, da ste šli v boj zanje pri državnozborni volitvi, so vam dali enega — ne poslanca — ampak le kandidata in so ga postavili tam, kjer nobeden liberalnih mogočnejšev ni hotel kandidirati, ker je vedel, da propade. To je bilo sramotno za učiteljstvo. Katoliško - narodna stranka je pa učitelju dala mandat, o katerem je vedela, da ga dobi, in je s katoliškim učiteljem zmagala proti liberalnemu vplivnemu uradniku, za katerim je stala vlada in vse nemštvo. Zdaj nam ne pridite nikdar več z ugovorom, da katoliško - narodna stranka zatira učiteljstvo!

Le pogledajte, kako vse drugače ljudstvo spoštuje učitelje, ki drže z njim, kakor pa one, ki jih je spoznalo za svoje liberalne nasprotnike! Na volivnih številkah to lahko izračunate. Zdaj liberalci gledajo le navzgor, ker slučajno je došel pri učiteljstvu odločevalo nekaj liberalnih kolovodj. A pazite dobro! Liberalci, ki vas iz Ljubljane gonijo v boj za liberalstvo, stoje in padajo, ljudstvo pa ostane. Slabo boste zamenjali, ako na ljubo nekaterim mogočnejšem zapravite ljubezen in spoštovanje ljudstva! Naši pošteni krščanski učitelji pa bodo pri ljudstvu našli vedno več spoštovanja in ljubezni.

Bodoče investicije na Ogerskem in Hrvaškem.

Iz Zagreba, 20. sept.

Ogersko - hrvaška vlada je sklenila izvesti veliko posojilo za razne investicije, s katerimi se ne da več odlašati. To posojilo bi iznašalo do 500 milijonov kron, a vzeto bode na račun Ogerske in Hrvaške. Nam je poznato, kako zna ogersko - hrvaška vlada takšna posojila trošiti le na ogerske investicije, a Hrvaško zanemarija do skrajnosti, zahteva pa od nje, da plača od dotičnega posojila obresti, če tudi se ni zanjo potrošil niti vinar.

Da pri takih okolištinah na Hrvaškem ni v gmotnem pogledu pravega napredka, je čisto naravna stvar, a kam vodi taka upravna politika, vidi se najbolje iz sestavljenega proračuna za leto 1902, v katerem ima Hrvaška primanjkljaja celi milijon kron navzlic temu, da se je po nalogu banovem križalo in brisalo pri vseh odsekih odstroškov, kar se je le dalo. Hrvaška ima tedaj grozen primanjkljaj, a tega je kriva le gospodarska politika Ogerske, ki noče pripoznati Hrvaške za ravnopravno pri sprejemanju državnih podpor, pač pa pri plačevanju obresti za velika posojila.

Tudi s tem novim posojilom bodo Mažari razpolagali po svoji volji. Osnove so že vse izdelane, za kaj se bode ta denar potrošil. Pred vsem bodo uredili v Pešti žimsko lukko z raznimi skladišči in elevatorji. To bo stalo vse 56 milijonov kron. Potem pride na vrsto kopanje kanala med Donavo in Tiso; troški so izračuni na 96 milijonov kron. Delo se bode izvršilo tekom več let. Ob enem se kani izvesti prekop med Savo in Donavo, takozvani kanal Vukovar-Samački. Ta kanal bodo začeli delati že prihodnjo spomlad, da čim preje skrajšajo pot do Reke. Ta kanal vodi skozi Slavonijo, in to je edina investicija, ki jo bodo Mažari izveli od tega posojila na hrvaškem zemljišču.

Razumi se seveda, da ne radi Hrvatov, nego radi Reke, ker drugod kanala izpe-

ljati ne morejo, nego skozi hrvaško zemljo. Za ta kanal bodo potrošili 24 milijonov kron. Razumi se, da bodo hrvaški uradni krogi zato mažarski vladi hvalo peli, ker se je odločila potrošiti to svoto na hrvaškem teritoriju, ter opoziciji gotovo oponesli, da ni res, kar ona trdi o zanemarjanju Hrvaške od ogerske vlade. In vendar bode od tega kanala imela največ koristi le Ogerska in Reka, a najmanj Hrvaška. O regulaciji hrvaških rek v celej omenjeni osnovi ni nobenega sledu in tako bode Sava pa tudi Drava še zanaprej pustošila kraje ob svojih bregovih, kakor je to bilo do zdaj. Ravno tako se ne misli s tem denarjem zidati tako potrebna krajiška železnica v Dalmacijo, pač pa se bode trošil denar iz tega posojila celo za električne železnice na Ogerskem.

Mislili smo, da pride vendar na vrsto tudi katera hrvaških železnica, toda zastoj: za Hrvaško v Budimpešti nimajo denarja, če tudi sami ogerski trgovski krogi zagovarjajo neke proge na Hrvaškem, seveda le radi Reke. Tako je te dni neka skupščina v Budimpešti zagovarjala in zahtevala, da se čim prej sezida proga Ogulin-Bihač; Caprag - Sisek - Karlovac; Reka-Senj - Ogulin in Kočevje-Delnice. Vse te proge bi seveda bile v korist Reki, ali tudi Hrvaški, in ravno zavoljo tega se toliko časa odlašajo zidava teh železnice. Za nas je zanimivo, da se v Budimpešti zanjajo za progo Kočevje - Delnice. Mažari mislijo na ta način dobiti najbližjo zvezo Reke z Ljubljano. Če se izvede ta proga, a Mažari bodo upotreabili vse sile, da se to zgodi in Karlovac pusti na strani, potem je doljenjski železnici zadan hud udarec in bogve kdaj bi se potem nadaljevala čez Belokrajino na Karlovac.

Slovenski poslanci bodo morali pač uporabiti vsa sredstva, da se najprej začne z nadaljevanjem doljenjske železnice od Straže v Belokrajino, da potem prisilijo ogersko vlado na zvezo s Karlovcem. Prostor od Kočevja do Delnic je pust ter ne bi imela Kranjska prave koristi od te proge, dočim bi cela Belokrajina mogla ravno po doljenjski železnici lepo napredovati. Pozor torej slovenski poslanci v tej stvari, da nas naši protivniki ne prehitijo s svojimi osnovami!

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. oktobra.

Sestanek državnega zbora

je definitivno določen na 17. oktobra, torej skoro teden dni prej, nego se je pred kratkim splošno pričakovalo. Prihodnje dni se prično resni sestanki poslancev raznih strank, pa tudi načelniki parlamentarnih klubov se snidejo gotovo v posvete pred otvoritvijo državnega zbora. Vprašanje je sedaj le, bo li državni zbor tudi sedaj tako mirno deloval, kakor v minulem zasedanju. Splošno se odgovarja na to vprašanje z ne. Prvi povod razporu v zbornici bo dala že volitev zborniškega podpredsednika, za katero se z vsi silo potegujejo gotovi vodje nemške ljudske stranke, a bi moralo po pravici pripasti češkemu klubu. O nadaljnjih kočljivih vprašanjih, ki bodo v jeseni razburjala duhove v parlamentu, pa skoro ni govoriti, ker je itak gotovo, da bodo povzročila velik vihar. Vlada si sicer prizadeva na vse mogoče načine, da bi že pred otvoritvijo državnega zbora ublažila nasprotja in si zagotovila za načrte, ki jih predloži zbornici v tem zasedanju, zanesljivo večino in čim največ mogoče mirno opozicijo, toda vsa znamenja kažejo, da se jej ta poskus ne posreči. — Mej zastopniki strank in vlado se glasom praške »Politike« pred otvoritvijo ne vrše še nikaki obvezni dogovori, pač pa takoj prvi dan zasedanja. Že dnevni red prve zborniške seje bodo baje določili načelniki klubov.

Mladočeški volitveni oklici

je bil včeraj objavljen v raznih glasilih mladočeške stranke. V oklicu se z vsi odločnostjo zahteva uresničenje češkega državnega prava in izvedbo deželne avtonomije. Vodstvo odlečno nastopa proti škodovanju gospodarskih interesov avstrijskega prebival-

stva od strani Ogerske in Nemčije, proti delitvi Češke, zatiranju čeških manjšin, kakor tudi proti vsenemški propagandi in germanizatornim tendencam dunajske vlade. Jezikovnemu vprašanju pri uradih in sodiščih se v tem oklicu posvečuje nekoliko manj važnosti, kakor doslej. O kompromisu mej Staro- in Mladočehi se trdi, da je bil potreben, kompromis v veleposestvu pa se sicer ostro, a še precej dostojno kritikuje.

Kompromis v češkem veleposestvu

je v dunajskih višjih krogih vzbudil veliko zadovoljstvo. Svoje zadovoljstvo in priznanje je izrazil nad njim tudi vladar sam posebnim povodom bivanja praške deputacije na Dunaju. Sedaj pa se trdi v političnih krogih, da ne ostane samo pri tem, marveč da hoče vladar še na poseben način pokazati svojo naklonjenost. Odlikovani bodo neki vsi tisti, ki so si za uresničenje te ideje stekli velikih zaslug, deželni maršal princ Lobkovic bo pa neki odičen z redom zlatega runa.

Volitve na Ogerskem.

Danes se je pričel na Ogerskem pravi pravcati volivni boj. Na bojišču ne bodo samo na tleh poraženi kandidati, kakor je to navadno na drugih voliščih, marveč bodo ponekod pokrivali volivno bojišče tudi ubiti in ranjeni. Številno vojaštvo, ki je na zahtevo ogerske vlade moralo v posamne komitate, posebno v one, kjer je velika nevarnost, da bi podlegli oficijelni kandidati, nam je porok za to. Ministerski predsednik Szell je sicer oficijelno napovedal vojsko ostudnemu podkupovanju in volivni korupciji, ki sta pri vsakokratnih volitvah igrala toliko ulogo, in mogoče ima Szell tudi resno voljo, da zapreči letos take škandalozne prizore, toda mož je nasproti žid. liberalizmu popolno brez moči. Vkljub temu pa tudi vlada ne bo storila tega, kar bi bila dolžna storiti, če hoče res imeti čiste volitve. Dejstvo je, da mnogi samo radi tega niso hoteli prevzeti kandidate, ker ne marajo izdati za izvolitev 40.000 K. Vladno načelo, da mora povsodi prodreti vladni kandidat, velja tudi še sedaj, in posamni njeni funcionarji uporabljajo vsa mogoča sredstva, da ustrezajo želji vladajočih krogov. Če se potem opozicijske volivce zapre ali pa jih napoti h komisiji, ki je vse prej nego uradna, jim je to popolno vseeno, da le dosežejo svoj namen. Kdo se potem more čuditi, če ob takem nasilstvu zavre kri še tako mirnemu opozicijskemu volivcu in si skuša odpreti pot do pravic, ki mu jih zajamčuje zakon. Provročitelj nemirov je seveda vselej oni, ki se mu godi krivica, njegove nasilnike pa morajo braniti bajoneti. — Volitve se torej ta teden završe skoro na celi črti. Izpadle bodo tako, kakor jih hočeta imeti Banffy in Szell, toda tega madeža ne bo mogel nihče izbrisati, da bodo te kakor tudi vse prejšnje volitve sramota za liberalno stranko in nje voditelje.

Deželnozbornske volitve na Saškem

so se vršile, kot smo omenili, te dni. Konečni vseh sicer še ni znan, vendar je že sedaj gotovo, da se je udeležilo volitve nad 50% volivcev in da so si priborili konservativci veliko večino. Socijalni demokrati so sicer to pot z vsi silo podali se v volivni boj, a izgubili so še te štiri mandate, ki so jih imeli dosedaj. V tretjem razredu so si priborili sicer večino povsod, toda v višjih dveh razredih so jih konservativci preglasovali na vsi črti. Nacionalni liberalci in liberalci so bili tudi do cela poraženi; razpolagali bodo le s pičlo tretjino mandatov. Do takih uspehov je pripomogel edino le premenjeni volivni red.

Nameravane preosnove italijanske vlade.

Ob zopetnem sestanku italijanskega parlamenta predloži vlada po finančnem ministru Carcano več novih zakonskih osnov, s katerimi hoče pomiriti razburjene duhove v poslanski zbornici, posebno pa skrajno nezadovoljno soc.-dem. stranko. Po poročilu »Italie« predloži Carcano naslednje zakonske osnove: revizija predpisa dohodninskega davka v vsakem četrtem letu in zmanjšanje davka za najmanjši dohodek, odprava užitninskega davka v občinah tretje in četrte velikosti in revizija deleža ostalih občin pri tem davku, s čimur se državnim dohodkom pomnože; znižanje cene soli za uboge. Pro-

gram je, kakor se kaže, zelo skromen, in se znatno razlikuje od raznih Wollenborgovih načrtov, ima pa vendar to prednost, da je vsaj izvedljiv, če mu ne bo nasprotovalo preveč poslancev.

Dopisi.

Iz Idrije. (»Jednakopravnost« v Idriji.) Po volitvah izšla številka »Jednakopravnosti« kar besni. Nobena se tako jezična babura tako ne klepeče, kakor »Jednakopravnost«. Polna je sama v sebi samih nasprotovanj. Na eni strani piše, da je zmagal klerikalec, ker liberalci niti mislili niso na ožjo volitev; na drugi strani pa pravi, da so liberalci že preje vedeli, da bode prišlo do ožje volitve. Ali ni prava čenča? »Napredna« Tinče in Dragotin tudi nikakor ne moreta pozabiti, da se jima je volivni misijon na Vojskem izjalovil, zato mora župnik z Vojskega biti tudi v »Jednakopravnosti«. Na dan volitve v Idriji se je v družbi socialistov močno opijanil, da si ni upal svojega špeha nesti na Vojsko, pravi čenča. Mogoče je bil pa to Dragotin, ker je v trenutku pozabil, kar je očitno župniku. Župnik z Vojskega je imel biti tepen — gospoda liberalna je v resnici morala biti do cela natrkana, ker ne ve, da ni župnika z Vojskega držala in prav po »barabovsko« suvala, ampak nekega družega. Župnik bi se lahko natapel, če bi pa kako liberalce katero dobilo — bi se pa takoj razupilo za grozno hudobijo, telovajstvo.

V petek po volitvah župnik na Vojskem ni mogel iti v šolo — nadomestovati sta ga morala mežnar in njegova hči. Otroci so bili s tem zadovoljni, bode pa li tudi šolska oblast — pa na Kranjskem je vse mogoče, pravi čenča. Liberalci! Šolska oblast je že zdavnej pred župnikovim prihodom na Vojsko odredila, da naj cerkvenik in organist poučuje petje — njegova hči pa ženska ročna dela. Za sedaj toliko — prihodnjič jo lahko liberalci skupijo na način, kakor sami delajo.

Prijateljski sestanek članov I. društva hišnih posestnikov.

dne 1. oktobra v tukajšnji Hafnerjevi pivarni se je dobro obnesel.

Razgovarjalo se je v prvi vrsti o pomankanju stanovanj po Ljubljani. Od vseh strani se je naglašalo, da v sedanjih razmerah ni nikakor upati, da bi se stavbenost v Ljubljani razširjala. Davki so neznosni, zida se veliko predrago in pri vsem tem se moramo pritoževati še čez površnost nekaterih stavbenih mojstrov, ki dajejo nezanesljiv material tako, da se morajo iz novih hiš po preteku komaj nekaterih let tramovi odstranjevati, ker so segnili. Mobilni kapital ima prednost, njemu se ni treba bati za obresti, ne vidi ga davčna oblast; dotični posestnik gre lahko, kamor hoče, med tem ko hišnega posestnika veže njegova hiša na kraj; teže ga neznosni davki, oskrbovanje hiše, obdovanje s strankami in raznimi uradi, tako, da če ima vedno vso hišo oddano, mu ta nese komaj 4—5% pri obstoječi davčni prostosti. Kaj pa potem, ako davčna prostost neha? Iz tega je razvidno, da ne bo nihče tako neumen in bo svoj denar riskiral v zidovje. Naj se obdači primerno mobilni kapital in borza, razbremenjena naj se pa posestnik v mestu, kakor na deželi, ker reprezentira takorekoč deželo in ima poleg velikanskih bremen tudi velikansko odgovornost — potem je upati, da se bode stavbenost razširila. V Avstriji se plača 26 2/3, odstotkov hišnega davka, medtem ko so 4% v Nemčiji najvišji znesek!

Ako ima kdo 600 gld. dohodkov iz svojega kapitala, ne plača nobenega krajcarja davka, ako ima pa hišni posestnik 600 gld. dohodkov, plača čez 200 gld. davka. Ako prodaja hišni posestnik svojo hišo za 10.000 gld., se plača prenosnine 300 gld., ako prodaja kapitalist za 10.000 gold. vrednostnih papirjev, plača 1 gld. Sklenilo se je sklicati velik shod ter pozvati poslance, naj stopijo z drugimi zastopniki v zvezo, da se te neznosne razmere glede hišnega davka v duhu časa enako drugim državam spremenijo. Glede stav-

benih mojstrov so se razni govorniki ojastrili in zahtevali, da ako kateri izmed stavbenih mojstrov zakrivi slabo stavbo, naj se mu koncesijo vzame za nekaj let. Glede delavcev se je zahtevalo, naj se uvede maksimalni tarif, da ne bo podjetnik toliko več zahteval za delavca, delavca pa manj plačal. Nadalje so se posestniki opozorili, naj ne dajo vsa dela pri novih stavbah stavbenemu mojstru, ker ta pritiska čisto na obrtnike, da mu ceneje, a potem tudi slabše za dotičnega posestnika delajo in si stavbenik na ta način brez truda prisluži lep dobiček. Loči naj se vsaka obrt zase, vsak obrtnik naj sam zasluži in sprejema sam naročila brez posredovalca. Želeži bi bilo, da se uvede tako postopanje zakonodajalnim putem.

Pri olajšavah glede potresnega posojila se je sicer povdarjalo, da so se dale olajšave, a te so nezadostne, ker 90 odstotkov ne more niti teh obrokov plačati. Sicer je za letos vsaka akcija v tej stvari nemogoča, a drugo leto naj se združijo vsi naši poslanci brez razlike strank in narodnosti, da se to Ljubljane, kakor tudi vse ostale dežele tikajoče pereče vprašanje ugodno reši. Ako kak poslanec noče, naj p.a. volivci govorijo!

Omenilo se je tudi, naj se pri oddaji del in javnih naprav gleda v prvi vrsti na domače obrtnike in naj se ne naroča izven dežele, kakor se je to zgodilo pri justični palači. — Nekateri so tudi naglašali, naj občina ne stavlja prevelikih zahtev pri stavbah, ker razni okraski na strehah in fasadah ne nosijo večjih dohodkov. Nihče, ki išče stanovanja, ne vpraša, ali je stolpiti na strehi, ali je lepo pročelje, in bi bil pripravljen zaradi tega stanovanje dražje plačati. Občinstvo gleda samo na praktično urejeno stanovanje.

Ko so nekateri pri zgradbi električne železnice izražali pomislek, da se upeljava vrhovni tok za napeljavo elektrike, in opozarjali na nevarnosti kakor tudi na dejstvo, da se ta nevarnost lahko s podzemeljskim tokom odstrani, se je na to odgovorilo, da nevarnost ni tako velika, ker se sedaj tok veliko izdatneje izolira. Kakor se pa vidi, s tem izoliranjem ni veliko pomagano, kajti po vseh drogih se opozarja na velikansko nevarnost, ako se prime za utrpano žico!

Ali je res človeško življenje tako malo vredno, da je treba nekaj nesreč, predno se nedostatek odpravi? V Zagrebu so hoteli tudi na ta način zgraditi električno železnico, a občinski zastop zagrebški je rekel: »Radi skrajne nevarnosti vrhovnega toka le podzemeljski tok ali pa nič!« Zakaj bi do take sodbje ne prišel ljubljanski obč. zastop? Saj družba bi se gotovo udala, ako bi se z zadostno energijo postopalo. Naglašalo se je tudi, da za naše razmere železnica prenašala vozi, sosebno na obljudenih krajih, in bi nič ne škodovalo, ako bi se na primer na Dunajski cesti ta pritožba uvaževala. Železnica je tudi predraga. Zadoščal bi samo en pas, ki bi veljal 10 v., ne pa štirje pasovi za sedanjo malo daljavo.

Tudi je železnica jako nespretno položena, teče po nekaterih ulicah tako blizu trotoarja in hiš, da je nemogoče po dnevi kako stvar iz hiše odpeljati ali v hišo nesti, tako na pr. na Poljanski cesti, na Dunajski cesti, Starem trgu itd. Kako se bodo ljudje iz ondotnih hiš izseljevali, ali dobivali drva in premog v večji množini, je nerazumljivo. Morali bi delati po noči, kar pa povzroča veliko večjetroško! Vprašalo se je tudi, kako se bo ondi trotoar snajl, ako sneg zapade. Ali se bo sneg zmetal na železnični tir? In kdo ga bo od tod spravil? Ali bo s tem železnica zadovoljna?

Vsakdo bi mislil, da mora železnica prometne ovire odstraniti, dejstvo pa je, da do danes še ni ene ovire odstranila, ampak občina je morala ponižati za drag denar Prešernovo in Florijansko ulico, samo da železnica lažje vozi. Schupeutzevo hišo v Prešernovi ulici bi morala družba odstraniti, ker ta hiša ovira izdatno promet, ni pa stvar občine odstraniti to hišo z denarji davkoplačevalcev! Isto razmerje imamo na glavnem trgu pri Urbančevi in Kahnovi

hiši. Ali se čaka nesreče valed ovire prometa? Ali bi ne bilo bolje prej družbo opozoriti in od nje zahtevati, da odstrani ovire?

O vseh teh rečeh se je jako živahno razpravljalo, in čula se je želja, da bi se taki večeri večkrat ponavljali. Odbor društva naj se pa pomnoži v to svrhu z nekaterimi zaupniki iz vsakega okraja, ki poznajo razmere, da se na ta način čujejo razne želje in se te želje tudi upoštevajo.

Predsednik g. dr. Vinko Gregorič zahvalil se je navzočim za mnogobrojno udeležbo ter jih prosil, naj vstrajajo pri započetem delu. Odbor bo gotovo storil svojo dolžnost, a vspehi se bodo le takrat zamogli zaznamovati, ako zadobi odbor vsestransko podporo od strani društvenikov in ako pristopijo vsi hišni posestniki v društvo. Velja naj geslo: »Vsi za enega, eden za vse!«

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. oktobra.

Deželni zbor tržaški je zaključen. V zadnjem zasedanju je imel le dve seji.

Slovensko gledališče. O sinočnji predstavi opere „Židinja“ priobčimo oceno jutri. Dramatično društvo je izdalo v posebni knjižici besedilo libreta. — V petek, 4. t. m. bode v proslavo godu Njega Veličanstva Franca Jožefa I. v svečanostno razsvetljenem gledališču tretja predstava „Židinja“. — V nedeljo sta dve predstavi: popoldanska ljudska, in sicer narodna čarobna igra s petjem »Zaloški godec«, zvečer pa francoska veseloigra »Coralie & Comp.« — V torek, 8. t. m., bode premiera Mrštikove drame „Mina“, zatem pa pride na vrsto Ernestov „Flachsmann kot vzgojitelj“.

Umeščena sta bila včeraj 8. g. Jurij Rozman, župnik v Rakitni, na župnijo Kovor in 8. g. Josip Seigerschmied, župnik v Zaplani, na župnijo Lesce.

Imenovan je za učitelja v Št. Rupertu pri Mokronogu absolvirani učiteljščnik g. Anton Sila.

Otvoritev novega cesar Fran Josipovega mostu bo, kakor razvidno iz slovensko-nemškega županovega povabila, na cesarjev imen dan, dne 4. oktobra ob 11. uri dopoldne. Vstop na most je tedaj dovoljen samo proti vatopnici.

Ljubljanski občinski svet. Dr. Kušarjeva juristarija in oo. jezuitje. Znano je, da je g. Anton Dečman potem, ko je prodal oo. jezuitom del svojega posestva ob Elizabetini cesti na podlagi razdelitvenega načrta, ki je projektiral na posestvu nove Ciril Metodove ulice, nekaj časa potem prosil občinski svet, naj se Ciril in Metodove ulice ne napravijo. Ako bi se ugodilo g. Antonu Dečmanu, bili bi oo. jezuitje silno oškodovani, kajti le vsled tega, ker so bile v načrtu nove Ciril in Metodove ulice, so oo. jezuitje kupili posestvo, hoteč ob novih ulicah postaviti novo svojo cerkev in sicer s pročeljem na novo ulico. Prostor, ki je potreben za novo ulico, je moral g. Dečman ob svojočasni parcelaciji mestu prepustiti brezplačno, torej je bila najnovejša njegova prošnja zanj jako praktična. Občinski svet se je baval s prošnjo g. Dečmana že v svoji seji 10. julija, in takrat se je posebno široko razkoračil dr. Kušar, češ, da se mora obč. svet v prvi vrsti vprašati, s kom ima opraviti. To dr. Kušarjevo »pravno mnenje« je zlezlo večini obč. svetnikov v glave in po dr. Kušarjevi izjavi, da je v Ljubljani itak dovolj cerkva, se je takrat obč. svet pridružil mnenju dr. Kušarja, da naj se zadeva radi »zamotanih pravnih razmer« odda se pravnemu odseku. No, zadeva ni bila tako »zamotana«, kajti, ako bi občinski svet ugodil g. Dečmanu, tedaj bi oo. jezuitje potem tožbe rešili obč. svet iz »zamotanosti«, in prišli bi do svojih pravic. To je tudi vodilo pravni odsek, kakor je včeraj povdarjal poročevalec pravnega odseka, da je tudi ta odsek odbil prošnjo g. Dečmana, kajti, ako bi v načrtu ne bilo projektirane nove ceste, bi se oo. jezuitje pa tudi stavbenik Faleschini, ki je kupil nekaj sveta, ne spuščali z Dečmanom v prodajo. Tako se prvi juristični nastop novega obč. svetnika dr. Kušarja, kateremu je 10. julija pritrjeval tudi dr. Hudnik, ni posebno izkazal. Dr. Kušarja tudi ni bilo k včerajšnji seji. Nova cerkev oo. jezui

itov bode torej stala ob novih Ciril in Metodovih ulicah! Za — 102 gld. preveč vode! V hiši, kjer se toči ob Vegovih ulicah slavnoznan „Lah“, se je iztočilo v četrt leta za 102 gld. vode nad normalno potrebnost. Hišnemu posestniku g. Lokarju, ki je dobil ta mastni račun, ni šlo v glavo, kako bi se moglo toliko vode porabiti, in pritožil se je na obč. svet, ki mu je pa odvrnil na podlagi poročila vodovodnega urada, da je vodoštev v redu in da mora za večjo uporabo vode plačati 102 gld. za četrt leta. G. Lokar se bo menda sedaj pri gostilničarju natančno informiral, kam je izginilo toliko vode. — **Regulacija v Vodmatu.** O magistratovem predlogu v zadevi regulacije Cegnarjevih, Holzapflovih in Bohoričevih ulic se je sklenilo, da se napravi ob hišah na račun magistrata tlak iz porfirnih plošč in ob vrtovih ob cesti ograje, ako posestniki odstopijo za ureditev potrebni prostor brezplačno. V kake druge pogoje se obč. svet ne spušča, ter je določil za regulacijske stroške 7000 kron. — **Surovinsko društvo čevljarjev v Ljubljani** je zopet prosilo za podporo. To pot občinski svet ni prošnje odbil, ampak je dovolil enkratno podporo 300 K s pripombo, naj društvo blago naroča pri domačih tovarnarjih in trgovcih. — Za zdravlila mestnim ubožcem se je lani potrošilo 2272 kron 12 vinarjev. Stroški so se odobrili, zdravnikom pa se je izrekla zahvala za brezplačno zdravljenje. Sklenilo se je omejiti „izkoriščanje od nesramnih revežev“ in upeljati nekake „ubožne listke“, s katerimi se bo treba revežem izkazati pri zdravnikih in lekarnarjih. — **Šolske zadeve,** ki so včeraj bile na dnevnem redu, so obsegale račun o porabljenih dotacijah, — račun se je odobril — in ustanovitev III. obrtne pripravljavnice na III. mestni deški ljudski šoli. Ustanovitev se je odobrila. — Pri seji je manjkalo 5 obč. svetnikov.

Delo domačih rok. Gospod Andrej Rovšek je znameniti veliki altar v Mečinjah krasno prenovil, tako da staremu več ni podoben. Obrazom svetniških podob in angeljem je udahnil novo življenje; saj se ravno ta mojster odlikuje s tem, da umé dati obrazu pravi izraz. Posamezni deli altarja in celota, vse je izvršeno prav okusno. Prav tako izvrstno je izdelal pasar gospod Ivan Kregar novi tabernakel z ognji pozlačenimi kovinskimi vratici, na katerih je izbočena podoba presv. Sreca Jezusovega; istotako je napravil lepe tiramne svečnike pri tabernaklu in nove krasne kanon-table. Blagoslovil je novi tabernakel na praznik Marijinega presl. Imena ob obilni azistenci pred. g. kanonik J. Sušnik. Č. gosp. misijonarja Flis in Kitak sta tarane v tridnevnicu na ta dogodek pripravila. Vsa slovesnost se je vršila prav spodbudno; vsem gospodom, ki so pomagali, hodi plačnik Bog!

Ljubljanske novice. Umrli je v Ljubljani g. Franc Pröckl. — V novo III. obrtno pripravljavnico bodo uvrščeni obrtniški učenci iz frančiškanske fare in oni učenci, ki se uče obrta v Ljubljani, a stanujejo na Viču ali v Šiški. — Dve poljski tatici je danes zasačila ljubljanska policija. Kradli ste krompir. — Skozi Ljubljano peljal se je predvčerajšnjem romarski vlak iz Palestine, v katerem so bili tirolski romarji. Med njimi je bil tudi baron Dipauli. Ko se je ta vlak peljal prvič skozi Ljubljano, so ga bili nemški burši hajlovesko napadli. Zdej ni bilo hajlovcev in po enournem bivanju so se romarji peljali dalje. — Dvoboj radi cindra. V neki gostilni ljubljanski so sedeli te dni heilovei Geba, Schmidt, Sveteck in Wagner. G. Geba je imel »cilinder na bika«. Jeden izmed družbe je nekega mladega dijaka poslal Geba vprašat, koliko velja cilinder in ako je plačan. Sledil je poziv k dvoboju, ki pa se ni vršil, ampak so ti mladi gospodje raje zadevo poravnali pri črni kavi in spisali konečni »protokole« včeraj popoldne v hotelu pri »Slonu«. Tisti gospod, ki je bil na dvoboj pozvan, pa se je že prej odpeljal na Dunaj. — Po Golovcu so lovili policaji dečke, ki kame njajo električno železnico. Dobili niso nobenega. — **Previden konj.** Danes se je splašil na trgu sv. Jakoba konj Briskijev. V istem hipu so prišle iz šole dekleta. Konj

je bil toliko previden, da ni nobene učenke podrl, ampak je preko jedne učenke skočil in potem nadaljeval svojo pot. — **Konjski strah** je postala električna železnica. Konj Helene Železnikar z Iga se je danes dopoldne na Karlovski cesti tako ustrašil električne železnice, da se je od strahu zgrudil na tla.

Požar. Iz Križev pri Trčiču 1. oktobra 1901. Danes zjutraj ob pol 3. je ogenj vpepelil Urbanovo hišo v Sebenjah št. 16. z gospodarskim poslopjem vred. Zgorela je tudi živina: ena krava in dva prešiča. Zažgal je baje gospodar sam — v blaznosti. Mati in otroci so se komaj rešili.

Z nožem je delavec Franc Židan na cesti v Vevče težko poškodoval 19letnega delavca Franc Rupreta in 21 let starega delavca Jožefa Benčina. Židan se je sam naznanil sodišču.

S Ponikve ob Južni železnici. Pod tem naslovom smo prinesli v štev. 222. neko poročilo o zborovanju liberalnega kmečkega društva in omenili ljubezničenja mej slovenskimi štajerskimi liberalci in nemškutarji. V poročilu je bilo tudi, da je bil pri tem pobratimstvu navzoč g. Fr. Jošt, revizor „Zveze slovenskih posojilnic“. „Domovina“ na dveh mestih to navzočnost taji. Mi smo se takoj obrnili do g. dopisnika za pojasnila, ker nikomur nečemo delati krivice.

Občinski časnik je prišel izdajati g. Ivan Kač v Žalcu. Več jutri.

Celjsko politično društvo »Naprej« namerava v kratkem prirediti več shodov.

Kriza v celjskem občinskem zastopu se sedaj naslednje pojasnuje iz Celja: O odstopu treh, oziroma štirih mestnih očetov, raznašajo se po mestu razne govorice; tako se govori o dr. Jabornegu, da je segal preveč v županova opravila, tako, da se je očetu županu vzbudil opravičeni sum, da bi Jabornegg rad zasedel županski stolec. Oča Stiger pa so potem ukrenili vso stvar tako, da je njihov tekmeč izstopil iz odbora in z njim dva njegova privrženca.

Dr. Tuma mej aristokrati. »Gorica« poroča, da Tumovi agitatorji agitirajo v ožigled bodočih dež. zbornih volitev na Goriškem za dr. Tumovo kandidaturo v veleposestvu pri aristokrati in tudi pri konservativnih veleposestnikih.

Nemškonacionalna učiteljica na slovenski ljudski šoli. Zadnja »soča« pripoveduje, da je imenovana za učiteljico na ljudski šoli v Solkanu hči nekega nemškega profesorja. »Soča« piše: »Mi dvomimo jako, da bo mogla ta gđca podučevati slovenske otroke v Solkanu kakor potreba, dvomimo, ker smo mnenja, da nima potrebnega jezikovnega znanja za to, in pa v nemškonacionalnih družinah se pač ne porojava ljubezen do slovenskega jezika in do slovenskih otrok«. — To vest liberalne »soče« pa je treba podrobneje osvetliti. To učiteljico je imenoval okrajni šolski svet za goriško okolico, ki je sestavljen po veliki večini iz narodno-napredne stranke! Pametnemu zadosti!

Trgatev na Goriškem je jako obila.

Velik ogenj. V Velenju je pri premogokopu g. D. Lappa v neki baraki, v kateri je bilo okrog 100 vagonov briketne opeke, na sedaj neznan način izbruhnil ogenj, ki je povzročil veliko škodo. Zgoreli predmeti niso bili zavarovani.

Zrelostne izpite na goriški gimnaziji so napravili v nedeljo Anton Cigoj z Malovš, Rudolf Lavrenčič iz Št. Petra in Bogomil Vošnjak iz Celja, vsi z dobrim vspehom.

Sistijana. Poslovna doba poletnega poštnega in brzojavnega urada »Morsko kopališče Sistijana« se je do nove odredbe podaljšala.

Žrebanje srečk. Državne srečke iz leta 1854: 63.000 K dobi vrsta 1833 št. 5; 10.500 K vrsta 2371 št. 43; po 4200 K vrste oz. št.: 458—48, 1041—28, 2770—16, 3797—30, 3850—9. — **Rudolfove srečke:** 20.000 K vrsta 3344 št. 23, 4000 K vrsta 109 št. 26, 2400 K vrsta 3782 št. 16. — **Tisine srečke:** 180.000 K vrsta 3728 št. 93, po 2000 K vrste oz. št. 1161—4, 1384—34, 3290—48, 3570—47, 4346—59.

Prestolonaslednik in trgovec razgledno. Na vojaških vajah v dolnjem Mihoču prodajal je neki starec razglednice. Nekega dne približa se našemu cesarju in njegovemu spremstvu, nakar so ga orožniki aretirali, ker je brez dovoljenja došel na vezbeni teritorij. Starec začel je jokati. Njegov jok vzbudil je pozornost prestolonaslednika, kateri je razjahal konja in pristopil k orožnikom: „Pustite siromaka na miru“, dejal je prestolonaslednik in pričel kupovati razglednice od prestrašenega starca. Njegov izgled posnemali so tudi drugi, in starec je kmalu razprodal vso svojo zalogo.

Legat za katol. pisatelje. Pred kratkim v Krakovu umrla meščan Ludomir Proszynsky je v svoji oporoki volil 50.000 gld. za podporo pisateljev in časnika, ki pišejo v katoliškem in narodnem duhu. Pravico podeljevanja ima akademija znanosti v sporazumu z vseučiliščem in škofijstvom.

Loubet prekršil lovski zakon. »Gaulois« piše: Na jedinem listu pri carskem obedu v Compiègne je bila zapisana tudi jed »Fazani iz Compiègne.« Ravno takrat pa, ko je Loubet s svojimi gosti jedel compiégnske fazane, je bila v Compiègne na vseh voglih nabita odredba prefekta departementa Oise, da je do 1. oktobra prepovedano loviti fazane. Ta prefekt je bil pa sam tudi pri obedu. Ali je tudi on jedel od prepovedanih fazanov? In bode-li kaznoval predsednika Loubeta, kateri je prekršil lovski zakon? Med nami povedano: Mi mislimo, da se bo ta neprijetna stvar potlačila.

Sedem oseb zgorelo. Nek Mihael Tucci imel je v Neaplju tajno pyrotehnično tovarno. Te dni se je v skrivni tovarni pojavil ogenj v trenutku, ko je delalo v tovarni sedem oseb. Nobena oseba se ni mogla rešiti in vseh sedem oseb je zgorelo.

Nova iznajdba — leteč torpedo. V Štokholmu je iznašel neki švedski major novo, strahovito razstrelilo, nekak leteč torpedo. Podrobnosti seveda še vse prikrivajo, le toliko se je izvedelo, da bo nova iznajdba nekaj strašnega, če se bo uporabila v vojni.

Mačji davek v Berlinu. Društvo za zaščito živali je v Berlinu podalo na magistrat prošnjo, da se vpelje davek na mačke. Najbrže bi želelo to društvo vsled tega omejiti število mačk, ker so te živali sovražnice ptic, za katere se društvo posebno vnema.

Najnovejša proklamacija Kitchenerjeva. Zahteva Kitchenerjeva, obsežna v njegovi sloveči proklamaciji, da se morajo vsi Buri do 15. septembra udati, je navdala Bure s takim zdravim strahom, da si ni nikdo njih upal, da bi jej ustreleg. Ker pa je določeni rok minol, je lord Kitchener izdal novo proklamacijo z nastopno vsebino: § 1. Vsi Buri, nahajajoči se na bojišču, smatrani so od 15. septembra 1901 dalje za vojne ujetnike; — § 2. Topi, katerih še nismo priborili, smatrani so od 15. septembra 1901 dalje za demontirane in za vojno nerabne, vse drugo orožje Burov pa od istega časa dalje kakor prisvojeno od Angležev; — § 3. Od 15. septembra 1901 je smatrati vojno za zaključeno; — § 4. Vse Bure, ki se pregreše proti § 1. te naredbi, je smatrati za ustreljene in sicer od 15. septembra 1901. dalje; — § 5. Podpisanege je od 15. septembra 1901 dalje smatrati zgodovini nasproti za — slavnega. Kitchener m. p. — To se pravi — ne smemo lagati — lord Kitchener ni izdal te naredbi, ampak jo je čitati le v nekem berlinskem humorističnem listu. Ali izborna pogojena satira na angleškega generala in njegove zmage s — proklamacijami je to vendar le!

Kotiček za liberalce. G. ljubljanski župan Ivan Hribar je v dekliški šoli čutil potrebo, braniti Rousseaua proti »pohujšljivemu Slovincu«. S Hribarjevo jezo pa ubogi Rousseau ni pač pridobil nič Rousseau je bil nasprotnik krščanstva, je bil človek take нравne kvalitete, da bi danes iz službe spodili vsakega učitelja, ki bi ga hotel posnemati, in je bil tak »pedagoga«, da je svojih pet nezakonskih otrok poslal v — najdenišnico. Tega priporočajo ljubljanski »pedagogi« z usiljivim napisom v posnemo — ženski mladini. Ali ste kaj brali kdaj o Rousseauu, g. župan? Nismo vedeli doslej, da ste njegov častivec. Hribar je tudi rekel,

da naš list usiljujejo gospodje, ki uče: »Ne glejte, kako živimo, ampak le kako učimo!« To je pavšalno sumničenje. Pozivljemo g. župana, da pove imenata teh gospodov! Ako tega ne stori, potem si bomo morali misliti, da je obrekoval, kar se pač ne zлага z župansko častjo, ne z — dekliško šolo! Mi imamo poštene ljudi v uredništvu, g. Hribar. Ali veste, kje imajo urednika, ki je posnemal Rousseaua v dolgopravnosti in tudi v drugih stvarih? Pri nas ni nihče kradel... Gosp. župan, blagovolite se informirati, v katerem uredništvu so tisti gospodje, katerih življenje ni za javnost! Kdo pa išče suspendiranih duhovnikov, da jih nastavlja pri svojih listih? Le z imeni na dan, g. Hribar!

Telefonska in brzojavna poročila.

Pulj, 2. okt. Včeraj so se vrnile tri avstrijske vojne ladije: »Zenta«, »Cesarica Elizabeta« in »Leopard« s Kitajskega. Sprejem je bil slovesen, častniki in mornarji so odlikovani.

Gradeo, 2. okt. Nemškonaacionalni poslanec Walz je hudo obolel.

Budimpešta, 2. okt. (C. B.) Državnozbornske volitve so se danes pričele. Mej dosedaj izvoljenimi sta ministra Szell in Lukaos.

Carigrad, 2. okt. Na krovu Lloydovega parnika »Marija Terezija«, ki je 26. sept. došel v Aleksandrijo, so obolele tri osebe za kugo.

Berolin, 2. okt. Pruska vojaška godba je pri koncertu v dunajskem ljudskem vrtu dobila 1000 mark čistega dobička. Cesar Franc Jožef je kapelniku podelil zlati zaslužni križec.

Sagan, 1. okt. V velikem petersdorskem gozdu je devet lovskih tatov napadlo gozdarja Foersterja. Ta je napad odbil. Ubil je dva napadovalca, tri ranil, ostali so zbežali. Foerster je neznatno ranjen.

Madrid, 2. okt. Vedno bolj se širijo vesti o nameravanem karlističnem ustanku. Vlada je izdala najstrožje naredbi, da ga zapreči.

Artois, 2. okt. Tu se je odkril spomenik Pasteurju.

Rim, 2. okt. Govor, katerega je na skupščini društva »Dante Alighieri« govoril vladni zastopnik državni podtajnik Talamo, izraža jasno irredentske nazore.

Milan, 2. okt. Telefonski uradniki stavkajo.

Neapolj, 2. okt. Petim osebam v bolnici v Nisidi so injecirali kužni serum. Poleg teh so v bolnici še trije oboleli in 88 izoliranih oseb.

London, 2. oktobra. Za ameriški kongres se pripravlja predlog, da Filipine dobe ime Mac Kinleyevi otoki.

New-Jork, 2. oktob. Anarhisti so hoteli razrušiti Mac Kinleyev g. ob, a so jih prepadli.

Haag, 2. okt. Mirovno sodišče je burske zahteve, naj se v južno-afriški zadevi napravi razsodišče, radi inkompetence odklonilo.

Bruselj, 2. okt. Poraz Angležev pri napadu na utdbo »Itala« je bil popoln. Izgubili so 250 ubitih in ranjenih, 180 Angležev je ujetih. Izgubili so tudi dva topova. Botha razpolaga sedaj z armado nad 25.000 mož.

London, 2. okt. Kitchener javlja iz Pretorije: V tednu od 23. sept. je bilo ubitih 27 Burov, 24 ranjenih in 274 ujetih, 48 se jih je udalo.

London, 2. okt. Iz Melmotha poročajo 29. m. m.: Velik vlak, ki je dopoldne odšel proti »Fort Prospekt«, so šest milj od tu napadli in zajeli Buri. Zažgali so vozove z živili, živino pa odvedli seboj. Ujeli so podnadzor-nika natske policije Mansella. 6 mož so ubili, 2 ujeli.

Umrli so:
V bolnišnici:
28. septembra. Marija Bokalj, posestnika žena, 35 let, solnčarica. — Florijan Korbar, dninar, 61 let, naduha.

Zitne cene

dné 1. oktobra 1901.
(Termin.)

Na dunajski borzi:			
Za 50 kilogramov.			
Pšenica za jesen	K 7-94	do 7-95	
» pomlad 1902	8-86	8-87	
Rž za jesen	7-21	7-22	
» pomlad 1902	7-88	7-89	
Koruzza za oktober	5-52	5-53	
» maj-junij 1902	5-41	5-42	
Oves za jesen	6-99	7-00	
» pomlad 1902	7-38	7-39	

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7-72	do 7-73
» april 1902	8-19	8-20
Rž za oktober	6-86	6-87
» april 1902	7-19	7-20
Oves za oktober	6-67	6-68
» april 1902	7-04	7-05
Koruzza za september	5-09	5-10
» maj 1902	5-11	5-12

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-85	do 8-40
» južne žel.	8-10	8-40
Rž	7-15	7-35
Ječmen	7-10	8-50
» ob Tisi	6-65	7-75
Koruzza ogerska	5-60	5-70
Cinkvant	6-80	7-20
Oves srednji	7-00	7-20
Fižol	10-00	11-50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opažanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Veterevi	Nebo	Padačina 24 ura
1 9 zveč.	741-3	14-1	sl. svzob.	pol oblak.	
2 7. zjutr.	739-5	10-4	brezvetr.	megla	0-0
3 2. popol.	733-2	20-4	sl. jug	del. oblak.	
Srednja včerajšnja temperatura 14-5 normale: 12-2*					

Tesarski pomočniki (cimpermani)

se sprejmejo proti dobremu plačilu pri Josip Lehner-ju, tesarskem mojstru v Ljubljani.

Prodá se 600 hektolitrov Plešiviškega grozdja ali mošta

raznih vrst, popolnoma zdravo in zrelo grozdje po 26 K, mošt po 32 K, ponujata iz lastnega vinograda

brata Fran in Josip Horvat,
vinogradnika v Plešivici,
pošta Jastrebarsko (Jaska) na Hrvatskem.

Dunajski borzi

Dné 1. oktobra.			Dné 1. oktobra.		
Skupni državni dolg v novcu	98-50		20 mark	23-44	
Skupni državni dolg v srebru	98-80		20 frankov (napoleonov)	19-00	
Avstrijska zlata renta 4%	118-85		Italijanski bankovci	91-80	
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	95-50		C. kr. cekini	11-31	
Ogerska zlata renta 4%	118-30		Dné 1. oktobra.		
Ogerska krona renta 4%, 200	92-25		3-2% državne srečke 1. 1855. 250 gld.	189-50	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1628		5% državne srečke 1. 1860, 100 gld.	170-	
Kreditne delnice, 160 gld.	611-		Državne srečke 1. 1864, 100 gld.	212-	
London vista	239-05		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 300 kron	94-89	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj. 117-22%			Tisne srečke 4%, 100 gld.	-	
			Dunavske vravnave srečke 5%	256-75	
			Dunavsko vravnavo posojilo 1. 1878	105-50	
			Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25	
			Prioritetne obveznice državne železnice	429-	
			» južne železnice 3%	340-60	
			» južne železnice 5%	120-25	
			» dolenskih železnic 4%	-	
			Kreditne srečke, 100 gld.	396-50	
			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500-	
			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	46-	
			Ogerskega	23-75	
			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15-75	
			Rudolfove srečke, 10 gld.	-	
			Savinske srečke, 40 gld.	214-	
			St. Genois srečke, 40 gld.	270-	
			Waldsteinske srečke, 20 gld.	395-	
			Ljubljanske srečke	63-50	
			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	258-50	
			Akcije Ferdinandove sav. želez., 1000 gl. st. v.	5480-	
			Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	796-	
			Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	76-	
			Splošna avstrijska stavbna družba	125-	
			Montanska družba avstr. plan.	333-50	
			Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	422-	
			Papirnih rubljev 100	253-	

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, sredk, donarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanju, pri izžrebanju najmanjšega dobička. — Promene za vsako žrebanje.
Kulaniča izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
1. Wellzeile 10 in 13, Dunaj, 1., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni vtiči za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti.
naloženih prirobnic.